

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Čena Novin na leto je vsakomur na njegov naslov 8 K.
Sklepno 4 deset vob 6 K.

Maračniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Sroa Jezusovoga.“

Čena ednega drohca je doma 10 šterov.

VREDNIK :

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolenskih, NAGYDOLÁNY, Vasmegeyo.

K tomu se more pošilati maračniko i veli depisti, ne
pa v tlekarne ali v Črenšovoc.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Čren-
šovcih, Cserföld, Zalamegye.

Glejmo

očo i moža sv. Jožefa, ki, čeravno je je oča nej poleg tela, nega poleg odebranja božjega, vendar je zgléd vsem cčevom i možom celoga sveta, kakši moro biti. Opcmina vas njegov zgled, možje, kak morate ljubiti svoje tovarišice, vas očevje pa, kak morate vzgajati deco svojo.

Zgled sv. Jožefa potrđi sam Bog v Sv. Pismi. Tü se to čte od njega: *„Jožef, sin Davidov, ne boj se vzeti Marije svoje žene, kaj je v njej rojeno, je od svetoga Dühä. I je vzeo svojo ženo. (Mat. I. 20, 24.)*

Sveti mož je vido svetost Marijino i tüdi to ka je noseča. Od njega ne, to zna, kajti deviški stan žive on. Od nje pa tüdi ne mislo, ka bi zakon prelomila, da tak dobre i svete düše zemlja še ne nosila, kak je njegova žena. — Skrivnost vidi tü, zosaga se, za nevrednoga se ma pri toj skrivnosti nazoči biti — povrči šče skrivoma svojo tovarišico i v samoti preživeti svoje še ostale dni. Ali gda zvedi od angela, ka Bog žele, naj ne zapüsti Marijo, čeravno do ga velike težave čakale, je dobre volje privolo i svoje tovarišice nik i nikdar ne razžalo, nik i nikdar ne ostavo, nego v vseh, še ti najstrašnejših težavah njoj pri strani stao, njoj pomoč ponüdo.

Pa kaj je ne mogo, siromaček oča i mož prestati! Tersilo ga je največše siromastvo, tlačilo ga je zametavanje. Niti za porod ne dobi njegova najsvetejša žena prostora, med nemo stvar, v štalo se mora potegnoti. Kak strašno tere njegovó dobro srcé nezahvalnost ljudü! Štiri jezerolet so čakali na Zveličara i v teh dugih-dugih letah ne mogli Njemi drügo pripraviti, kak ledeno, podirajočo se štalico. I ne toži se. Marijin mož je i deli si njeno težavo. Sprevaja jo v Jeruzalem k pelavanji.

I gda njej sveti Simeon ne da té tolažbe, kak jo vživajo drüge matere ob toj priliki: odraste ti dete i na starost ti na pomoč bo, nego njej meč v srcé zasadi *„I tvojo düšo meč prebodne,“* (Luk. II. 35.): ne povrže je. Ne, ne povrže je, nego obsedla oslička i na njega posadi kraljico nebe i zemlje, vendar to največšo siroto sveta z Stvoritelom njegovim, ki komaj par tjednov gleda z človečimi očmi njegovo svetlost, štero je v začetki sveta z ničesa stvoro. Peški ide skoz duge, nevarne püštine, pregnani z lastnoga doma v tujino, v Egipt med sovražne ljudü. Dela noč i den, ne manjari, ne kradne, odeva se tak samo, kak daleč njemi odevalo sega, — čeravno je vse, na nebi i na zemlji tistoga Deteta bilo, štero ga je za očo zvalo, i štero je on kak večnoga oče večnoga božjega Sinü molo v globočini svojega srca vsaki hip. Možje, to je sveti Jožef, kak mož!

Kak se razvija naša autonomija.

Zalavski dühovniki so ednoglasno to podpisali l. 1919. jan. 14. v Črenšovcih „Rusinsko autonomijo v celoti sprejmemo — odločbam mirovne konference se podvržemo, nas prikapčijo k Vogrskomi ali v Jugoslaviji, nego prosimo tam zastopane oblasti, naj na obe strani dobrestojijo za našo zahtevano autonomijo.“

Novine so febr. 9. objavile točke rusinske autonomije i tüdi tiste posebne žele, štere so zalavski dühovniki sprejeli i tüdi podpisali.

Poleg podpisanih žel so „Novine“ objavile v načrti autonomije tüdi tiste, štere smo si dogučali v Beltincih na shodi z g. vladnim poverjenikom Dr. Obalom. Dühovniki, ki so podpisali više omenjeno autonomijo so: Bašša Ivan, pleb. bogojanski, Sakovič Jožef,

pleb. törjanski, Čačić Jožef, pleb. črenšovski, Kúhar Števan, pleb. beltinski, Klekl Jožef, vp. pleb., Lejko Števan beltinski kaplan i Hanko Jožef črenšovski kaplan. — Horvat Števan beltinski zdaj jürjenski kaplan se je z rečjov pridružo našim zahtevam v Beltincih jan. 16. kak tüdi Klekl Jožef, dolenski plebanoš.

Potom deli je sledeča „Izjava“ bila na Goričko poslana: „Izjava. K ednoglasno sprejetoj odločbi Zalavske dühovščine, dane v Črenšovcih l. 1919. jan. 14. v šteroj za naše slovensko ljudstvo v samoupravnom okraji po imeni „Slovenska Krajina“ popolno autonomijo zahteva med mejami domovine, če je na mirovnoj konferenci k Jugoslaviji ne prikapčijo, v tom slučaju pa tü — kak i k tistoj odločbi, štera za oba kraja prosi garancije našoj autonomiji za vse čase od mirovne konference, se pridružim. Poleg više dane odločbe tüdi zahtevam, naj se podpirajo i spunijo prošnje i žele našega ljudstva, štere gledajo na hassek njegove vere, njegovoga gospodarstva, njegove šole i drüge po krajeh se ločéče potrebe. Naša autonomija je bistveno edna z rusinskov autonomijov.“

Te izjave so z zadovoljstvom i veseljom podpisali, kak so mi v pismi naznanili sledeči gospodje: Tüll Geza, pleb. z G. Sinika, Dr. Lenaršič Mirko pleb. z D. Sinika, Ficko Karol, pleb. z Čöpinec, Bednarik Rudolf, pleb. i Berden Andraš kaplan od Grada.

Drüгим gospodom je zavolo slabe poštinske zveze ne bila do rok dana ta „Izjava,“ nego v Novinah so bili oprošeni, naj se njej pridružijo. Pridrüzili so se dozđaj: Bagáry N. Janoš, pleb. od Sv. Jelene febr. 12. z temi rečmi: „Naznanim, ka se pridružim izjavi zalavskih slovenskih dühovnikov.“

— Kúhar Alojz, pleb. od Nedele túdi febr. 12. z tem naznanilom: „Z veseljom se pridružim izjavi zalavskih slovenskih duhovnikov.“ — Keresztury Vince, pleb. z Cankove, ki je, bodi mimoidoč povedano, madjarski plemenitáš, se je febr. 19. z temi lepimi rečmi pridružio izjavi: „Sledevši svoje lastno prepričanje, se z srcem i z dušov pridružim tistomi gibanji, štero ste Vi, zalavski duhovniki začeli. — Nikaj ne maram za grdobije i napade protivnoga tabora. Le poskrbite se, ka čem več somišljenikov dobite! Načrt autonomije — iz vzemši znabiti ednodve točki — je popolnoma poleg mojega mišljenja i odkritosrčna zahvala ide tistim, ki so je z tak velikov previdnostjov i z gorečnostjov, štera ide toj veličastnoj misli, na žitek obúdili.“

Ob priliki pošljemo túdi še onim gospodom poziv, ki so ga nej dobili, ki Novin ne čtejo, naj se odločijo za skupno delo. Z veseljom bodi povedano, ka naša vlada je sprejela naše zahteve i v kratkom se potrdi naša velika autonomija, čeravno so nešteri krogi mrsko brsali i grdo lagali pa hujskali proti njej. Pa čeravno dobimo vse svoje pravice, vendar zato en filer ne de vekše naše plačilo, kak je strašo ljudji nikši lažljivi sobočki list.

Svecki gospodje, kim na srci leži doberbit tistega ljudstva, med šterim živejo; štéri ne iščejo njegovoga žepa, nego njegov hasek: se krepko potegújejo za popolne pravice slovenskoga naroda, čeravno so nato niti oprošeni nej bili. Hvala njim! Ljubezen je goni. Tak je prav. Naj narod zna, što so njegoví.

Le naprej, svecka inteligenca, sodniki, fiskališje, vučitelje, notariušje i vsi drugi gospodje, stopite zdaj v našo vrsto i delajmo skupno, roko v roko za naš narod slovenki. Stopite na pomoč tomi zatiranómi narodi, vaša krv je, vaša skrb je!

Črensovci, 1919. febr.

KLEKL JOŽEF,
vp. plebanoš.

Ljudska pravda

(1919. XX.) one, ki vu nevarščino spravljajo, ka nam je revolucija prinesla, pod policijsko pazko postavi. Tak i one, kem delovanje je na občinski red sumljiv, na svojem domi ali vu drugoj občini se pod pazko vzemejo. Bivši ministerski predsednik Wekerle je pod policijskov pazkov. Tak je odločeno interniranje jezuita Bangha, generala Surmayja i sombatelskoga pušpeka Mikeša.

Verskoga navuka iz šole ne pústimo.

Med novoosnovanimi državami je Českoslovaška ta prva, štéra je krščanski navuk iz šole zbrisala. Zlato Marijino podobo so razdrobili v Pragi namah, kak njim je sunce slobode zasijalo. Za Marijov je prišo njeni Sin, Jezus. Toga so pa ešče bole zdrobili: iz šole so ga stirali. Siromaško češko dete nesme od njega nikaj čuti, nego od bogotajca Masaryka, predsednika države de si mnogo moglo v glavo zabijati. Nesrečna država!

Brez podloge se zidaš, stalna biti ne moreš. Tak pravijo, pišejo vsi verni Čehi. Pa še drugo delajo. Dozdaj jih je više eden milijon pisalo na vlado prošnjo, v šteroj zahtevajo verski navuk v šolah.

Na Francozkom že več let nevíjo vere v šolah.

— I sad te vzgoje je to, ka se od leta do leta na jezere povekšava število *maloletnih* hüdodelnikov. Leta 1905. je že blúzi *dvatrestí jezero* bilo hüdodelne mladine, štéra si je vozo, smrt zaslužila.

V Parizi se je zgodilo. Pred sodišče je bjo postavljen maloleten deček zato, ka je za ništerno krono neko žensko vmoro. Gda ga je sodnik pitao, „če bi znao, ka samo tak malo penez ma, bi jo túdi klao?“ — Bi jo — odgovori dete.

— Pa zakaj? Pa zakaj?

— Prosim, nato so me ne včili, či je to greh.

Strašen odgovor z vúst ednoga deteta. Sodnik se zdaj obrne na fiškališa zagovornika, naj drži svoj zágovorni govor. Te ovara na stoli razpetje i pravi: „Gospodje! Znam, ka vi toga mladenčeka obsodite za njegovó delo. A jaz pa vas obsodim, ki na klopi obtoženeov trpite razpelo (križ), iz šole ste pa vrgli vero. Spravite verske navuke nazaj v šole, pa te menje posla meli na klopéh obtožencov.“

Glejte! Kam pela včenje brez Boga? Pa na Vogrskom po vsoj sili bi radi navuk iz šol spravili. A ne pústimo to. V Pešti so jan. 13. z celim srcem kričali to verni krščeniki. To kričimo túdi mi Slovenci tak katoličanci kak evangeličanci: verskoga navuka iz šole ne pústimo. Zato odočno zahtevamo to v našoj autonomiji, ka se verski navuk iz naših šol ne sme zbrisati.

Ki napada našo autonomijo, napada našo vero, on to šče, ka bi naša mladina brez Boga rastla gor kak kropiva za plotom. Ne, draga gospoda, ne — mi v to ne privolimo. Kaj bi hasnilo, če

bi naša deca znala vso modrost sveta, bila bi pa nepoštena, pokvarjena? Pravo poštenošt, nepokvarjenost mladine samo vera, Kristušova vera rodi. Navuka verskoga iz šol ne pústimo!

Mirovna konferencija.

Ruska vlada je poziv izdala, vu šterom da na znanje, da mir v Bresti Litovskem sklenjeni razveljavi i bojno napove nam i Nemcom, da, prej, komunizem, düh bolševiški na vlado spravi.

Na mirovnoj konferenciji so odločili, da države rojene iz stare avstrijske—vogrške monarhije plačajo dug i odškodnino. Čeho-slovaki so izjavili, da plačajo dug pred bojnov napravleni. Ništerni, tak Hrvati ne ščejo plačati.

Nemci samo 250 jezer vojakov slobodno majo za obrambo znotrašnjega mira. Vsa vojna materija je pod kontrolom ententa. Ladje i podmorski čuni se potopijo.

Vogrsko vlado so zvúnešnji zroki prisilili, da prve dni aprila de dala odebirati poslance vu narodno spravišče (nemzetgyűlés.)

Čeho-slovaški finančni minister je odredo štemplanje 10—20—50—100 kr. bankovcov od 3. do 9. marca. Edno i dve kroni banke ne bodo štempljali. Na Českom je velki nemir. Časopisje žele aretiranje Muma, ki je vod bolševikov.

Anarhist Rogovsky je šteo atentat zvršiti proti Wilsoni. Čúje se, da je Wilson v prsi več strelajov dobo.

Na mirovnoj konferenciji v Parizi močno delajo. Zrok je, da vojska entente že túdi domo sili.

Rumunski poslanik v Beči je pravo ednomi časnikari, ki ga je pohodo: Vu Bukovini i na Erdeljskom je mir, samo od magjarske i ruske bolševiške strani je velka agitacija. Na Erdeljskom se vsakomi narodi da pravica. Od grozovitnosti vojske nikaj ne vem. Düh vojaštva je prve vrsti. I to je naravno, mi smo zmagovalci. V Rumuniji so vogrske čete ne nihale lajojega spomenka, nego tem bolje Nemci. čete Mackensena. Ešče več povem, pred sod ga pozovemo.

Z drugoga kraja se čúje, da Rumuni s groznim grobijanstvom dalajo proti Madjarom. Varaš Zilah so spostrelali i na nikoj spravili.

Blokad proti Nemškomi samo teda stavi ententa, či se mir podpiše i je odstranjena nevarščina nove bojne. Zdaj samo malo živeža pústijo na Nemško, drúgo nikaj ne.

*

Taljani od Avstrije želejo 12 milijardov odškodnine (1 milijard je jezero milijonov.) Odškodnine Avstrija vu lesi za cimper plača.

*

Magjarska vlada je za volo zasedbe Požuna protestirala pri češkoj vladi. Čehi so pismo brezi odgovora nazaj poslali, nönč razpravljati neščejo.

*

Petrogradi nemiri. Med bolševikami je dosta Magjarov i Nemcov.

*

V Nemškom je položaj kritični. Tak se kaže, da se komunisti močno protijo vladi. Nej nemogoče, da nova revolucija nastane, V Müncheni je túdi nemir. Zaistino, Nemška zdaj preživi najžmetneše čase.

*

V Rumuniji je revolucija nastanola. Marija, rumunska kralica je s tremi hčerami na posebnom vozovlaku prek Segedina v Paris pobegnola.

*

Nasprotje med Jugoslovanom i Taljanom je sploh ostreše. Okoli Lublane so Srbi mobilizirali. Novo nasprotje je najbolje zato nastanolo, da so Gorico Talijanje osvojili, čiravno je večina prebivalcov slovenska. Talijanje Slovence preganjajo, je internijanjo, njim vkraj jemlejo živež, še ništere vmarjajo.

An das deutsche Volk

in Westungarn — Nemškomi ljudstvi na za hodnom Vogrskom. Tak se začne plakat Geza Žombora, guvernöra (ravnitelja). Na znanje da ljudstvi, da so dobili autonomijo, da vu šoli, vu vadlúvanji, vu pisarnah i uradah „nemški materni jezik celo i puno dobi svojo pravico, kinči nemške kulture, znanosti se zdignejo i se obrnejo na núc i porabo vsem prebivalcom.“ Na Slovenskom túdi plakate dajo pribijavati, nego ne dajo pravic, tem bolje preganjajo one, ki se kre ljudstva gori jemlejo. — Najbolje nam je žmetno stanolo, da so se i socijalni demokrati v Soboti proti nam obrnoli. I oni so dugi čas trdi krúh robstva jeli i zdaj, kda so na vlado prišli, spozabili so se svojega zleženja, spozabili so se onih, ki so brezi pravic. Ne razumim, kak se internacionale zjedini s šovinizmom?

Volitve

se približavajo. Vlada se je ednok li nakanila, da volitve vöspiše. Vidi, da je nemogoče tak dale ravnati. Najbole zavolo inozemstvenih zrokov. Mirna konferencija je samo tak pripravna se pogajati s nami, či mamó postavno vlado, štera je nej iz svoje vole, nego od ljudstva zvoljena.

Prišestni mesec, aprila prve dni bode volitev poslancov. Nej tak več, kák inda. Vsaki skrivoma svoj votum doma doli da pismeno.

Postavljali pa bomo na lajšter. To telko zadene, da celi orsag de razdeljeni na krajine. Vsaka krajina de več poslancov zvoljavala. Na primer v Železnoj županiji bodemo zvoljavali deset poslancov. Ki ma votom, on listo notri da, na šteroj je deset imen tiste stranke, k šteroj on sliši. Vse te doli dane votume vkúp čtejo, i tisti deset ljudi, šteri so največ votumov dobili, postanejo poslanci one krajine.

Štero je pa naša stranka? Že smo vam pisali nej dugo v Novinah, da *slovenska krščanska socijalna stranka*. To je stranka za male, za proste ljudi. Nieden nesmi na drúge stranko svoj votum dati.

Slovenci! Znaate, ka to zadene, da prišestni mesec volitve bodo? Telko to zadene, da se zdaj naša cela prišestnost odredi. Kak si zdaj postelemo, tak mo počivali. Či poštene krščanske poslance zvolimo, lahko se vúpamo, da zdašnja nevola se pomali popravi i pridejo pa lepši časi. Či pa zdaj zgúbimo, pa na nas pride radikalna, brezbožna, židovskega dúha vlada: te do nas še pozni potemki i vnúkov vnúki prekiinjali, da zavolo našega zamúdenja oni morejo trpeti.

Moški! Vsaki 21 let star moški ma votum, ali zna pisati, ali nej. Ni eden naj vö neostane, da vsakoga moška votum je potreben. S vašim votumom zdaj nej samo na vašem kraji nego po celoj županiji pomorete poštene poslance zvoliti.

Ženske! Vsaka 24 let stara ženska, štera zna pisati pa čteti, ma votum. Niedna naj vö neostane. Ne mislite, ka je volitev samo kakša ceremonija. To je zdaj preveč važno delo. Votum doli dati je vaša krščanska dužnost. Greh včini, ki zaostane, pa s tem pomore protivnike krščanske vere. Kelko naši zaostane, telko se protivnikov pomore.

Kunfi socijalistni minister je pravo, da od primere močih visi, jeli bode vera v šolah ali nej. To telko zadene, da či socijalisti pa radikalc i dobijo ve-

čino, te je krščanstvo pri nas zgúbjeno. Ne dopústite.

Pripravljajte se k volitvi! Ne poslušajte zapelavce! Posnemajte vaše prave voditele!

Što je pisatelj?

Kak smo že pisali, v Soboti so nikše letake (röpirat) raztrosili. Sobočke novine so ne davno menile pisatelja vu vredniki „Novine“ naiti. Kda je vrednik njihov sum i laž nazaj lúčo, se dalje čemerijo, kda so, prej, odgovora ne dobili, što je dönok pisao. Vredništvo ne pozna letaka, vu iskanji na pomoč ne more biti. Vse ne trbe želeti od vredništva, dosta drugoga dela ma.

Interniranje púšpeka.

Še nej dugo je med nami hodo. Nas je v težavnih časih kak dobrovolen oča pogledno, nas blagoslovo. Šteo je zvediti zelenje i nevole svojih dobrih slovenskih ovčic. Znajšli so se hüdoga nakanenja lúdje, ki so pred vladov ga tožili, da je prej tisti čas za Jugoslavijo delo propagando (!) Što pa de to vervo? Čeden človek nej!

Zdaj pa je internirani! Znaate, ka je to? V klošter so ga zaprli, kde ga vojaki stražijo. Kda komuniste vö-pústijo iz voze, te sombotelskoga púšpeka, našega višešnjega pastira notri zaprejo!

Ka je pa za greha včino? Ne je spoznao prej, da je lúdovlade predsednik na Vogrskom najvišji cerkveni patron. Znamo je, da je kral bis najvišji patron cerkvi, njemi je to dano bilo od rimskoga papo. Zdaj kda je kralestvo odpravljeno, nevemo, što je patron. Tú rimski papa ma reč, on pa še je nej to pitanje odločo. Tak pravijo pravdoslovci. Sombotelski púšpek je to mnenje v novine dao djasti: za toga volo je internirani.

Svetoga Petra so túdi zaprli ednok v vozo. Ali vsi verni so neprehejeno molili za njega. Slovensko ljudstvo s žalostjov na znanje vzeme to preganjanje. S molitvov i sočútenjom tam stoji v dúhi pri svojem višešnjem pastiri. V zgodovini cerkvi so bili že žmetneši časi. Ali sunce pravice je predrlo oblake.

Na posestvo ali vlastelinstvo grofice Brandis sv. Peter niže Maribora potrebuje 5 do 6 delavcev (Saisonarbeiter), naimre za vinograde in polja. Plača ino hrana po dogovoru, nastop 15 februarja do 15 novembra. Naj se javi gazda.

Dom i svet. — Glási.

Sinkevich Elek, sombotelski okrajni glavar, kak namestnik vladnoga komisara je v Soboto poslani.

18. divizija napravijo iz 18. honvedskega i 76. peškoga regimenta. Divizija bode stala iz 3 bataljonov, iz genie (műszaki) stotnije, iz topničarskoga regimenta i konjenikov. Sedež poveljstva bode v Sombotelu, koma pride štab regimenta i 2 bataljona, v Kúsegu pride genie stotnija, vse drugo pa v Šopronu. Vojaki do za peneze (sold) slúžili posebno obljúbo denejo.

Rekvizicija. Od železne županije vlada ešče 800 vagonov silja žele. Vladni komisár dr. Obal Belá je na spravišči 20. febr. izjavo. da či štera ves ne da navrženo silje, vojake dobi; ne dajo njoj cukra, petrola i t. d. Preporača, naj vsaka ves nastavi svet (tanač) i naj sama notri požene silje. — So jo vesnice, štere so žé vse vred spravile, zakaj so je pozavali v Sombotel? Zdaj túdi nikši gvant delijo v Soboti. Naj župan i notarijuš ide po gvant, de dragi tisti obleč. K šenki je nišče ne dužen hoditi. Bi ne bilo boljše, či bi spisali, da Peska ves dobi 2 kaputa, 3 srakice, 5 rokavic. Nakaznice (cedale — utalvány) bi župan prek dao siromaki, ki bi sam šo po gvant. Či bi se njemi ne vidlo, bi povrgo. Zdaj pa znam vesnice, da za volo dosta hodbe so doli povedale.

Zakaj ne ga drož (kvasa)? Vu magjarskih novinah čtmo, da mesti Somboteli je firma Gschwind na vsaki tjedden obečala 200 kg. drož. Veletržci bi dobili 1 kg. za 13 K, ki bi malim tržcom prek dali za 13 K 50 fill. Veletržci so ne zadovoljni bili s 50 filerami pa je kvas ne prišeo. Dobi se kvas, deka za 1 K. Dobijo se špice, škatula za 1 K. Ki svoj pov moremo po maksimal ceni ta dati, želemo túdi kaj dobiti po maksimal ceni.

V Austrijo granico samo on slobodno prek stopi i dobi dovoljenje, ki je vu prostori 40 kilometrov od meje. Dovoljenje samo 15 dnih vala. Dobijo delavci brezi imanja, osebe, štere ne majo več dchodkov od delavcov, na dalje oni, ki od svojega grúnta menje od 7 kron plačajo. Dovoljenje na sve-dočanstvo veškoga poglavarstva da okrajni glavar (szolgabíró) ali veditel straže na granici. — Prekstopanje granice je pa prepovedano, da se penezi i druge vrednosti prek ne švercajo vu nemško Austrijo. Vu sobočkoj okrajini v Giderovci i na Cankovi, v Monošterskoj okrajini na Velike, v Ženavci i v Radafalva slobodno prek stopiti mejo.

Šte zna za njega? Vohar Karol, gimnazijalec 5 razreda (v Kúsegi), z Beltince, je 15. aug. leta 1918. z Albanije zadnjokrat piso. Te je šo v špital. Zvedilo se je, da je vu mesti Voiri ležao. Stariške prosijo Slovence, lahko bi stoj kaj znao od njihovoga sina, naj naznani na naslov: Vohar Ivan, Beltince, Saladska županija.

Marof na Šarvari država prek vzela. Pisali smo že, da se delavci tak veliko plačo prosili, da bi na vsaki plúg 580 kron spadnolo. Kda bi se ne mogli pogoditi, ravnitelstvo je marof — 18 jezer plúgov — državi ponúdílo na odajo. Država ne razdeli posestva, nego celo prek da delavstvu, kak društvi.

Kúpčija zemlje. Či je stoj od 31. dec. leta 1917. do 1. novembra leta 1918. zemljo kúpo, nego je ešče celo ne plačo, vu 60 dnevah od 1 marca leta 1919. slobodno prosi od sodnije, da se njemi z cene popústi, či je preveč drago kúpleno bilo.

Šoštarje i 95 kron. Odloženo je, da eden par cipelov samo delo 95 kr. košta. Mi konsumenti se nevolivamo, da ne moremo plačati, šoštarje v Somboteli pa pravijo, da gor plačajo, več morejo plačati delavcom, kak oni do-bijo. Novi štrajk se začno. Do zdaj so delavci stavili delo, zdaj pa majstri stavijo delo. Pravico majo. Maksimal ceno ma pšenica, žito, leder i t. d. Samo delavci ne majo maksimal lon. Prosijo, ka ščejo.

Dúhovnicke i vučitelje prisežejo na ljudovlado tak je vlada odredila.

Poletno računanje vremena se začne 1. aprila.

V Pragi gradi je vlada. Bele hiše, slike iz časov Marije Teresije, s damastom oblečeno pohištvo. V ednom izmed prostorov uredúje predsednikov tajnik, komi je ime Sisar, ka pomeni casar. Zato pravijo Pražani: Naš predsednik ma casara za tajnika.

Provizorna omejitev plačilnoga prometa (fizetésí forgalom időleges korlátozása). Na Vogrskom je do nadalnje odredbe prepovedano bankovce na Vogrsko prnesti; — vu obmejnem prometi se smejo prnesti vsote, šteri ne prese-gajo 500 kron.

Kakša mera? Znamo da pri naboljšoj voli se zgodijo zmotnjave. Opominamo one, ki petrol delijo, da tri slovenske vesnice Hodeškoga notarijuša so samo po 9—12 deci dobile, dokeč druge vesnice so po 15—20 deci dobile.

3 milijon metrov štofa dobi Vogrsko. Zastopniki vlade so se pogodili z Českov, da pošlejo sirovo blago, iz šteroga tam štof napravijo.

Kolodvor vu Deši, kde je eden vagon s ekrazitom napunjeni stao, je 24. febr. vu zrak zleto. 30 mrtvecov i 80 ranjenih so naprej zvlačili.

Pošiljanje pisem v Ameriko. Na poštinino za vsako pismo določeno v Ameriko trbe od sega mao poslati mesto tri krone pet kron. Najboljše je na nakaznici (utalvány) poslati. Pismo posebim. Naslov; G. Albin Kunc, Basel, Schweiz, Centralbahnstrasse 21.

Kalendari 1. 1919 so jo ešče k odaji pri vredništvu „Novin“.

Na podporo: Žalig Kata z Črensovec 4, Hanc Marija 2, Nerad Bara 1, Kolenko Jožef z D. Bistrice 10, Djórek Marija 1, N. Z Petrovec 10, Edšidt Jožef z Gederovec 10, Gerič Ferenc z M. Polane 10, Čeh Ferenc z Nedelice 10, Matjaš Mihel od Lipe 2, N. z Adrijanec 10, Raščan Ana v. Polane 2-50, Smodis Martina žena z G. Bistrice 4, Tompa Števan z V. Polane 1, Hozjan Marija 2, Hozjan Jožef 1, Hozjan Stefan 2, Dúh Ana M. Polana 1, z Dolnje Lendave: Ric Mihala žena 1, Kovač Jožef 1, Jaklin Iván 3, Kocet Martin 1, Zverice 2, Levašička 3, Lovenjak Ferenc žena 2, Šernek Verona 1, z Večeslavac: Čontala Agneš 2, Kolmanko Jožef 11, z Cankove: Dravec Etelka 2, Kočar Katarina 2, Kerec Juliška 1, Gutman Št 1, z Kakovec: Kočar Matilda 10, Kos A. 2, Bertalanich 2, Mencinger I. 2, z Domajinec: Geder Mima 2, Lápoši Jožef 2, Benko Janos 2, z Korosec: Kolmanko Franc 2, Dravec Ana 1, z Črnc: Lúk Roza 2, z Topolovec: Idič Mihál 2, Žilavec Rudi 2, z Poterne: Ciglar Marija 4, Vagula Minka 4 k, Pavel Elizabeta 7-40 Drobeč Ana z Obranje 4, Rajbar Alois z Tropovec 2, Kellner Lipot iz Markušovec 4, Bočkaj z Görlinec 2 kron. Z Vadarec: Kovač Ana 4, žena Lapoši Aloisa 4, z Vidonec: žena Perkič Jožefa 4, Gjergjek Jožef 1, Sukič Mihál od Grada 1, Ivan Šašelj 12. Iz Lúkašovec: Kočar Janoš 5, žena Kočar Janoša 5, žena Horvat Ivana 4, Lúk Marija z Domajinec 4, Tkalec Matjaš z G. Bistrice 3, Od lipe N. 10, N. 2, Púcko Ana z M. Polane 4, Klekl Bara z Krajne 20, Forjan Števan z Lipovec 10, Tretjired z Črensovec 50 kron.

Pošta, T. Pišete: »Žalo mi, da morem praviti, da od nas takši ščejo vzeti vkraj pravice, šteri bi nam mogli pomagati. Prišli so k nam v šole, pravli so nam, da naj več ne prosimo, samo dva klasa (razreda). Pozvani so bili eden par starih očakov, šteri so pravili; Dobro, dobro. Nas pa nišče nikaj ne pito, ki mammo deco za šole.« *Vsem naročnikom.* Na nakaznici (utalvány) napište, na koj pošljete peneze. Posebim vsakomi ne moremo pisati, da smo v roke dobili peneze, — to bi dosta stroškov znamenúvalo za „Novine“. Za ništerne tjedne stavimo vsem onim, ki so se ne zglasili i kaj naročnine ne posali.